

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ปัจจัยที่มีผลต่ออุปทานการส่งออกอัญมณีไทยกับประเทศคู่ค้าหลัก
โดย : นางสาว วิจิตตรา เกิดพิกุล
ชื่อปริญญา : เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ปีที่เสนอ 2540

จากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาการว่างงานและการขาดดุลการค้ามาเป็นเวลานาน อุตสาหกรรมอัญมณีเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ต้องใช้แรงงานเป็นหลัก กำลังกลายเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง งานศึกษาชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยที่กำหนดอุปทานการส่งออกที่เพิ่มขึ้นของไทย โดยทำการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าหลัก อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเบลเยียม ระหว่างปี 2518 ถึง 2537

งานศึกษาชิ้นนี้ใช้ RCA เป็นตัวชี้ให้เห็นการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการค้าอัญมณีของไทย แล้วนำเอาค่า RCA ที่ได้มาคำนวณหาค่าดัชนีการพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อศึกษาถึงโครงสร้างของความชำนาญพิเศษในการส่งออกของประเทศไทย ว่ามีความเหมาะสมกับความต้องการของประเทศที่นำเข้าอัญมณี อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเบลเยียม หรือไม่

อีกทั้งยังศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดอุปทานการส่งออกอัญมณีของไทยกับประเทศคู่ค้าหลัก ตัวแปรที่นำมาใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผลคูณของรายได้ต่อหัวของประชากรของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าหลัก ระยะทางระหว่างสองประเทศ และดัชนีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยมีการนำข้อมูลที่เป็นมูลค่าทั้งหมดมาปรับให้เป็น US Dollars ด้วยอัตราแลกเปลี่ยนในปีนั้นๆ ก่อนนำมาคำนวณ

ผลจากการคำนวณค่า RCA ของประเทศไทยในการค้าอัญมณี พบว่า RCA ของประเทศไทยมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าในบางช่วงจะมีค่าลดลงตามภาวะเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบ แต่แนวโน้มของมูลค่าการส่งออกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่เป็นคู่แข่งสำคัญในการค้าอัญมณีความ

สามารถในการแข่งขันของประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับบทบาททางการค้า (Trade Performance) นั่นคือ ประเทศไทย มีการส่งออกอัญมณีไปยังประเทศที่มีความต้องการอัญมณีเพิ่มขึ้น เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเบลเยียม ทำให้ส่วนแบ่งตลาดของไทยในตลาดโลกเพิ่มขึ้นอีกด้วย

จากการศึกษาเรื่องดัชนีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน พบว่า ประเทศไทยมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในหมวดสินค้าอัญมณีกับประเทศเบลเยียมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ตามลำดับ ถึงแม้ว่าค่าดัชนีการพึ่งพาซึ่งกันและกันจะมีค่าต่ำกว่า 1 ก็ตาม แต่ระดับของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้มีการเพิ่มขึ้น ซึ่งหมายถึง การที่ประเทศไทยได้เสริมสร้างความแข็งแกร่งในการพึ่งพาซึ่งกันและกันกับประเทศคู่ค้าหลักอย่างต่อเนื่องมา ถึงแม้ว่าสถานะเศรษฐกิจในบางช่วงจะไม่เอื้ออำนวยก็ตาม

จากผลทางสถิติที่ได้จากการประมาณค่าสมการถดถอยด้วยวิธี OLS พบว่า ระดับรายได้ต่อหัวของประชากรทั้งสองประเทศ และดัชนีการพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างประเทศไทย กับ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเบลเยียม ส่งผลกระทบในทางบวกกับมูลค่าการส่งออกอัญมณีของไทย ส่วนระยะทาง ไม่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกอัญมณีของไทยไปยัง สหรัฐอเมริกา และ เบลเยียม แต่จะมีผลในทางลบต่อมูลค่าการส่งออกอัญมณีของไทยไปยังญี่ปุ่น

อัญมณีจัดว่าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย ดังนั้นผลที่ได้จากการศึกษาสนับสนุนข้อเท็จจริงที่ว่า ตลาดสำหรับสินค้าฟุ่มเฟือยเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูง และ ประชากรมีระดับรายได้ต่อหัวสูงมากพอที่จะบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยได้ ซึ่งประเทศคู่ค้าหลักของไทย ในหมวดสินค้าอัญมณีเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูงและมีระดับรายได้ต่อหัวของประชากรสูงเช่นกัน อัญมณียังเป็นสินค้าที่มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ มีมูลค่าสูง แต่มีน้ำหนักเบา ดังนั้นระยะทางจึงไม่มีผลต่อมูลค่าการส่งออกอัญมณี การส่งออกจึงสามารถทำได้ในทุกภูมิภาค ถึงแม้ว่าในกรณีของประเทศญี่ปุ่น ระยะทางจะส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกก็ตาม

จากการที่ประเทศไทย มีการเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการพึ่งพาซึ่งกันและกัน กับประเทศคู่ค้าหลักอย่างต่อเนื่อง ผลการทดสอบค่าทางสถิติ พบว่า ดัชนีการพึ่งพาซึ่ง

กันและกันของไทยกับประเทศคู่ค้าหลัก จะส่งผลกระทบในทางบวกกับมูลค่าการส่งออกอัญมณีของไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ความชำนาญพิเศษในหมวดสินค้าอัญมณีของไทย ที่มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติเป็นของตนเอง อีกทั้งยังมีฝีมือการเจียรไนเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศอีกด้วย